

Kontur Ádám (1941-2005)

A Fővárosi Vízművek Hidrogeológiai Csoportjának egykori vezetője Kontur Ádám 1941. szeptember 9-én született és 2005. november 30-án, életének 65. évében hunyt el.

Meghatározó szerepe volt Budapest jó minőségű ivóvizének biztosításában, hiszen hosszú ideig foglalkozott a fővárosi partiszűrésű kutak telepítésének előkészítésével és üzemeltetésével.

Nagy szakmai tapasztalatával rendszeresen segítette az egyetemi oktatást, számos terepi tanulmányutat vezetett, sokat tett az egyetemi hallgatók diplomaterveinek konzultánsaként.

Tevékenyen részt vett munkahelyének minden megoldásra váró feladatában.

Ezek közé tartozott az 1984. évi szabadalma is. Az „Eljárás és berendezés folyó- vagy állóvíz medre alatti porózus anyagban uralkodó folyadéknyomás meghatározására” c. szabadalmi leírása az Országos Találmányi Hivatalban hozzáférhető (Budapest, lajstromszám: 187530).

„Partiszűrésű vízbeszerzés a Fővárosi Vízműveknél” c. dolgozata a Hidrológiai Közönyben jelent meg.—*Hidrológiai Közöny*, **73/3**, 139-141.

Részt vett a IV. Nemzetközi Hidrológia Konferencián is, amelyet az Újvidéki Egyetem Szabadkai Építőmérnöki Kara szervezett. Előadásának címe: „Budapest vízellátását biztosító vízbeszerzés a Duna mederalakulásának tükrében”. – *IV. Nemzetközi Hidrológia Konferencia. A víz és a Vízi környezetvédelem a Duna középső vízgyűjtőjében*. 2000. 109-115. Ebben a munkájában részletesen elemzi a vízbeszerzés egyik különleges formáját, a partiszűrésű vízbeszerzést. Ismerteti a kavicssterasz vízutánpótlását a 800 termelőkút részére, amelyhez a Duna biztosítja a szükséges vízmennyiséget. Vizsgálta az utolsó 80-100 év vízhozam alakulását és megállapította, hogy ez idő alatt nem lehet kedvezőtlen változást kimutatni.

Publikációin kívül számos kéziratos jelentéseit, terveit őrzi a Fővárosi Vízművek. Ezek közé tartozik „A Szentendrei-sziget parti szűrésű vízbázisainak vízutánpótlását biztosító meder alatti védőidom kijelölése és védelme” (Vízbázisvédelmi tervdokumentáció, Budapest), „A Fővárosi Vízművek 21 db vízbázisának jellemzése (állapotrögzítő tervdokumentáció, Budapest, 1996)”. Ezen kívül a mederszondák a beszívargás, a meder alatti geológiai és nyomásviszonyok felderítése témában is jelentőset alkotott.

A hagyományápolás sem volt előtte ismeretlen. Feltárta, majd teljesen felújították a Stefánia úton, az 1880-ban épült Földtani Intézet mögötti 1000 m³-es víztornyot. A Földtani Intézet mögött elhaladó utcát korábban Víztorony utcának hívták.

Eredményes munkáját a Felszín Alatti Vizekért Alapítvány 2002-ben Ezüstphár díjjal jutalmazta.

Közvetlen munkatársak emlékei:

Tóth György

Ifjú geológusként Erdélyi Mihály tanácsára a Fővárosi Vízműveknél kezdtem pályafutásomat.

A Műszaki Fejlesztési Osztályon. Itt találkoztam először Ádámmal. Ádám megtanított arra, amiért Miska bátyám odairányított. Vagyis, hogy a feladat a főnök, és mi a megoldás érdekében szövetkezünk egymással. A feladat a parti szűrésű rendszerek működés módjának megértése volt.

Talán még ma is kevesen tudják, kevesen értik a partszűrésű rendszerek jelentőségét.

Ez Ádám idejében még inkább így volt. Ám ő világosan látta ezt, és arra szánta minden erejét, hogy azt a legapróbb részleteiben is megismerje.

Nem motiválta az, hogy eredeti ötleteit publikációkkal, vagy más módon „levédesse”. Mondjuk el tehát mi, mi az, ami az ő szellemi terméke és ami egyedülálló a hazai, és talán a nemzetközi hidrogeológia palettáján.

Ádám kidolgozta azt a módszert, mellyel a meder szűrőképességét, a szűrés intenzitását és tisztítási hatékonyságát megismerni és mérni lehet. Részletes vizsgálatokkal bizonyította emellett, hogy melyek a talajvízdúsítás lehetőségei és korlátai. Kidolgozta az úgynevezett vad-dúsítás módszerét és a gyakorlatban, hosszú idejű vizsgálatokkal igazolta azt. (A vad-dúsítás egy olyan eljárás, amely esetében a nyers folyóvizet alacsony körtöltéssel körülvelt felszínre vezetve szivárogtatjuk a talajvízbe.) Ezzel az eljárással növelni tudta a parti-szűrésű vízművek kitermelhető készletét, miközben visszaszorította a háttér felől érkező, általában igen szennyezett vizek arányát.

Ádám szenvedélyesen gyűjtötte, értékelte és továbbfejlesztette azokat a tapasztalatokat, melyek a fővárosnál az első parti szűrésű rendszer létrehozása óta eltelt 130 év alatt megszülettek. Amit megtalált, kitalált, kidolgozott, azt már másnap továbbadta bárkinek, akiben a legkisebb érdeklődést is felfedezte.

Ádám mederszondás vizsgálataival vált lehetővé a Szigetközi különleges természetes parti szűrésű rendszer megismerése. Kidolgozta és betanította a terepi módszereket, megteremtette a szükséges laboratóriumi háttérrel. Mindent elkövetett azért, hogy felújulva, megvédve tovább működhessenek az első hazai budapesti rendszerek: a Budaújlaki, a Káposztásmegyeri és a Margit-szigeti vízművek. Ő tette teljessé a Szentendrei és a Csepel szigeti vízmű-rendszereket is.

Ádám nevéhez kapcsolható tehát az ország leghatékonyabb, legjelentősebb ivóvízmű-rendszere hidrogeológiai alapjainak megértése, megóvása, kiterjesztése és fejlesztése.

Tahy Ágnes

Már nem tudom megmondani hol és hogyan találkoztunk először, de számtalanszor mentünk együtt a Fővárosi Vízművek szentendrei-szigeti Vízmű-telepeire. Én mint kezdő műszaki ügyintéző a Vízügyi Igazgatóságról tátott szájjal hallgattam a parti szűrésű vízbázisokkal kapcsolatos "történeteket". Vannak nagy tudású szakemberek, akik gyűjtögetik az információkat, aztán jól bezárják a fiókjukba. Az én tapasztalatom szerint Ádám nem ilyen volt, bármit kérdeztem csak úgy ömlött belőle a válasz. Többnyire olyan kérdéseim voltak, amiről kiderült, hogy azt már valaki megvizsgálta és ilyenkor a tanulmányt is sokszor előkerítette nekem valahonnan. Ha mégis sikerült felfedezni valamilyen ismerethiányt, rövidesen azt hallottam, hogy egy szakdolgozó "véletlenül" éppen azt tanulmányozza. Nem tudom hogy csinálta, lehet, hogy régebben könnyebb volt kutatási pénzeket szerezni, de mostanság ez közel egyenlő a csodával.

Kissné Jáger Erika

Kontur Ádám! Fogalom volt a Fővárosi Vízművek Rt-nél már akkor is, amikor én odakerültem. 10 évig dolgoztunk egy osztályon. Ádámmal kapcsolatban két dolog emlékezetes számomra: kalandos kirándulásaink és végre menő szakmai vitáink.

Kaland volt vele terepre menni és ő, ha hetente legalább két alkalommal nem mehetett ki, belebetegedett. Mindig volt valami érdekes, amit még az amúgy is zsúfolt program mellett meg kell nézni. Végül is nyáron elég sokáig van világos, télen meg van lámpa.

Ádám minden figyelő kutató ismert, bábáskodott születésükkor, sőt, a termelő kutakat megelőző feltáró fúrások tervezésében, kivitelezésében is részt vett, mindent tudott róluk.

Pár évtized tapasztalata felbecsülhetetlen volt.

A sok közül leginkább az az alkalom tolakodik előtérbe, amikor egy csodaszép kora nyári napon Csepel szigetre mentünk négyen az ő kocsijával. Ádám sorban kirakott bennünket egy- egy

helyszínen, ahol szivattyúztunk, mintát vettünk, rég elfeledett figyelő kutakat kerestünk, csináltuk a dolgunkat. A nap végeztével Ádám összeszedett bennünket. Elidőztünk még egy-két extra mintavétellel, mert kár lett volna kihagyni a jó lehetőséget. Majd mikor már Budapest felé kellett volna fordulnunk, bekanyarodtunk a másik irányba. Akkoriban kezdődtek Ráckeve II. Vízműtelep előkészületei és Ádám szeretett volna még leugorni oda, hogy lássa a terepet a kutatófúrások megtervezéséhez. Még egy kicsit délebbre is le akart nézni, Lórév, Makád térségébe, hiszen akkoriban még ott is partiszűrészű kutak létesítését tervezte a Vízművek. Csodás, villódzó fények, virágzó galagonya bokrok, megbújó kápolna – vihar! Hatalmas vízözön, mi földúton személyautóval. Amikor alábbhagyott a tombolás, elindultunk, elakadtunk, kitoltuk, a fejünk búbjáig sárosak lettünk, még egyszer kitoltuk, majd újra, de addigra már teljesen mindegy volt, hiszen annál sárosabbak már nem lehettünk. Már mindenkin eluralkodott a minden mindegy érzés. Párunk, gyerekeink hiába vártak, mobil akkoriban még nem volt, csak reménykedtünk abban, hogy mindenkinek beugrik, hogy hiszen Ádámmal ment terepre, nincs semmi baj, csak onnan éjfél előtt nem keveredik haza. Kezdtünk haladni. Zárva a VIZIG sorompó, máshol nem lehet elmenni. Csodás ötlet, vegyük ki a sorompó egyik végét a földből – nem volt bebetonozva. Fél óra- egy óra, kijött. Hurrá mehetünk! Ugyan már nem kellett volna a gáton, mert máshol is felszáradt. Haladunk, már sötétedik, Ádám békésen majszol vezetés közben, mert neki ugye van mit. Megszólal: „Ne nézzük még meg Szigetszentmiklóson a szikkasztó medencét?” - sose derül ki, hogy csak viccelt-e, mert mi elhittük, hogy komolyan gondolja és egy emberként hördültünk fel, hogy ne!!

Lehet, hogy amikor kitett minket visszament és megnézte a szikkasztó tavat, mert Ő ilyen volt. Minden gondolata a kutak, a vízázó, a szemeloszlás, leszívás körül mozgott és fáradtságot nem ismerve szervezte a méréseket, dolgozta fel az adatokat, mindig újabb koncepció helyességét ellenőrizte. Neki ez volt az élete. Szívvel-lélekkel csinálta.

Radnai István *Kontur Ádám tolltartójára emlékezve* c. verse az interneten (Napkorong irodalmi klub) olvasható.

Radnai István:

KONTUR ÁDÁM TOLLTARTÓJÁRA EMLÉKEZVE

volt egy barátom vagy mégse
eljött érte az enyészet
s ahol valaha élet tenyészett

az iskolában padban kalodában
ülhetek íme s ő felhőn magában
mikor a nap kibukkan végre

árnya teríti be az erdőt
ne bánd magányos felnőt
felhődet már kijelölték

s akik az álmaid megölték
valami emléket álmaidra hagytak
redőny résein felparáználó ablak

ráébreszt mint kapitány a hídon
utolsónak állsz s a síron
innen és túl jönnek a barátok

nem vagy egyedül ha a temetőt járod

megtaláltam ceruzáid csonkját
s egy szerény kicsi sírkeresztet
tövében hóvirág lélekharangja reszket
mécset vagy szál virágot hozzá

áldozok emlékednek míg görcsös lábam
arra visz rokonok sírja mellett megtaláltam
s feledve a rohanó hatvan évet
még hiszem rajtam nem fog az enyészet

Összeállította: Dr. Dobos Irma és Horváth Vera